

НАВІЩО ДЕКЛАРУВАТИ ІНФОРМАЦІЮ ПРО ПОМЕРЛОГО ЧЛЕНА СІМ'Ї? WHY INFORMATION ABOUT A DECEASED FAMILY MEMBER IS TO BE DECLARED?

Хамходера О.П.,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри адміністративного і фінансового права
Національного університету «Одеська юридична академія»

Гуменюк А.С.,
студентка I курсу магістратури
факультету прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Національного університету «Одеська юридична академія»

Линник О.А.,
студентка I курсу магістратури
факультету прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Національного університету «Одеська юридична академія»

Статтю спрямовано на дослідження обов'язку декларанта відобразити інформацію про померлого у звітний період члена своєї сім'ї. Охарактеризовано змістовні та суб'єктні межі вказаної необхідності: яка саме інформація підлягає декларуванню і щодо яких із членів сім'ї вона повинна зазначатися. Зазначено, що обсяг відображуваних у декларації відомостей може трактуватися з двох позицій: звужувально-етимологічної («паспортні» дані) та розширювальної (весь спектр інформації про померлу особу, в тому числі дані про динаміку її майна). Ми віддали перевагу останній із альтернатив, оскільки вона більше гармонізує з публічно-правовим механізмом протидії корупції та цілями антикорупційного фінансового контролю.

Враховано поліструктурність категорії «члени сім'ї», яка володіє контекстним теоретичним і прикладним значенням. Виявлено, що вимога декларувати інформацію про померлих протягом звітного періоду стосується лише «фактичних» («неформалізованих») членів сім'ї, які набули відповідного статусу на підставі сукупності трьох ознак (спільне проживання, пов'язаність спільним побутом, наявність взаємних права та обов'язків сімейного характеру).

Однак подібна вимога не є застосовною до «формалізованих» членів сім'ї суб'єкта декларування (які стали такими через наявність кровної спорідненості або відповідних актів цивільного стану). Аналіз положень національних нормативно-правових актів дав можливість встановити, що вимога про зазначення у декларації відомостей про померлих членів сім'ї (в тому числі інформації про їх майновий стан) є абсурдною, оскільки смерть особи є юридичним фактом, який спричиняє припинення будь-якого речового (і зобов'язального) права / обов'язку.

З'ясовано, що недекларування відповідних відомостей може стати підставою для відкриття юрисдикційних проваджень щодо декларанта; проаналізовано (і визнано істотними) перспективи захисту від подібних «звинувачень». Наголошується, що хоча процедура декларування майна дійсно необхідна в демократичному суспільстві, вимога зазначати у декларації інформацію про померлого члена сім'ї є недоцільною, а нормативно-консультаційна база, якою регулюється вказане питання, потребує удосконалення.

Ключові слова: декларант, завідомо недостовірні відомості, запобігання корупції, майновий стан, рекомендаційні норми, юрисдикційне провадження.

The article is focused on investigation of the declarant's obligation to display information about a member of their family who died during the reporting period. The informative and subjective limits of the specified necessity are described: what information is to be declared and for which from family members it should be indicated.

It is noted that the volume of information displayed in the declaration can be interpreted from two positions: narrowing-etymological ("passport" data) and broad (the entire range of information about the deceased person, including data on the dynamics of his or her property); preference was given to the latter alternative, since it more harmonizes with the public mechanism against corruption in general, and the objectives of anti-corruption financial control in particular. The polystructure of the category "family members", which has a contextual theoretical and applied value, is taken into account.

It was found that the requirement to declare information about the deceased during the reporting period persons only concerns "actual" ("unformalized") family members who acquired the corresponding status on the basis of a combination of three characteristics (cohabitation, connection with joint household, the presence of mutual rights and obligations of "family ties"). However, such a requirement is not acceptable regarding to the "formalized" family members of the subject of the declaration (who have become such due to the presence of blood relation or relevant civil status acts).

An analysis of the provisions of national legal acts made it clear that the requirement to indicate in the declaration information about deceased family members (including information about their property status) is absurd, since the death of a person is a legal fact that entails the termination of any speech (also the obligatory) right / debt. At the same time, it was established that the non-declaration of relevant information could become the basis for the opening of jurisdictional proceedings against the declarant; the prospects of defense against such "accusations" were analyzed (and found to be significant). It is noted that although the procedure for declaring property is really necessary in a democratic society, the requirement to indicate in the declaration information about a deceased family member is impractical, and the regulatory, and advisory framework that regulates this issue needs to be improved.

Key words: declarant, deliberately false information, prevention of corruption, property status, advisory rules, jurisdictional proceedings.

Постановка проблеми. Антикорупційне декларування виконує, так би мовити, «благородну» роль повідомлення громадян про доходи і статки осіб, уповноважених на втілення публічної влади та забезпечення належного функціонування її інституційного механізму. Необхідність такого «повідомлення» є своєрідною пересторогою: коли функціонери і квазіфункціонери, знаючи про свою постійну майнову підконтрольність, не зважуються на отримання незаконних доходів, адже громадськість має реальні засоби порівняння задекларованих особою ресур-

сів із ресурсами, якими вона фактично володіє, користується та розпоряджається.

Крім превентивного ефекту, декларування є дієвим інструментом виявлення корупційних і пов'язаних із корупцією правопорушень, а інформація, відображена у декларації, може набути доказового значення в юрисдикційних (кримінальних, адміністративних, дисциплінарних і цивільно-правових) провадженнях. Тож застосування подібного механізму є досить логічним, необхідним і важливим у демократичному суспільстві.

Важливість зазначеної процедури визнана і на національному, і на міжнародному рівнях. Так, відповідно до ч. 5 ст. 8 Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції від 31 жовтня 2003 року «кожна держава має запроваджувати заходи й системи, які зобов'язують державних посадових осіб надавати відповідним органам декларації *inter alia* про позаслужбову діяльність, заняття, інвестиції, активи та про суттєві дарунки або прибутки, у зв'язку з якими може виникнути конфлікт інтересів стосовно їхніх функцій як державних посадових осіб» [1].

Водночас механізм декларування не позбавлений і деяких недоліків (суб'єктних, змістовних, процедурних тощо). Один із таких дефектів стосується зазначених у ст. 46 Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон № 1700) [2] вимог про відображення інформації щодо членів сім'ї декларанта. Коли ознайомлюємося із відповідними приписами, то припускаємо (і це є досить очевидним), ніби вони стосуються лише живих осіб. Але Національне агентство з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство) дотримується думки про необхідність зазначення у декларації інформації про члена сім'ї декларанта, якщо навіть така особа померла в період, який підлягає звітності. Вказане викликає суттєві зауваження, тому потребує доктринального опрацювання та нагального вирішення.

Стан розробки. Питання протидії корупції загалом і декларування зокрема досліджувалися у працях І. Беззуб, О. Дудорова, Д. Ковриженка, Т. Коломосьць, В. Попович, А. Титко, М. Хавронюка та інших фахівців, які розкрили суттєві теоретичні й прикладні аспекти антикорупційного фінансового контролю (його організаційно-інституційні засади, суб'єктний і змістовний вимір, юрисдикційне забезпечення тощо). Водночас проблема зазначення у декларації відомостей про померлого члена сім'ї декларанта поки що не ставала предметом пізнавального пошуку вчених з огляду на її новизну (необхідність у застосуванні, а отже й в аналізі цієї kwestії постала відносно недавно, з лютого 2020 року).

Метою статті є дослідження необхідності декларувати інформацію про померлих членів сім'ї суб'єкта подання декларації, з'ясування доцільності та обґрунтованості такої вимоги, окреслення перспективних напрямів удосконалення правової бази, якою регламентується висвітлений сегмент юридичного буття.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до п. 30 розділу III роз'яснення Національного агентства «Щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю» від 13 лютого 2020 року № 1 (далі – Роз'яснення № 1): «особа, яка спільно проживала, була пов'язана спільним побутом, мала взаємні права та обов'язки із суб'єктом декларування (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких не мають характеру сімейних) сукупно протягом не менше 183 днів протягом звітного року, вважається членом сім'ї суб'єкта декларування й інформацію про неї слід відобразити в декларації, навіть якщо станом на кінець року такий член сім'ї помер» [3].

Для чіткого розуміння суті вказаного положення необхідно «з'ясувати» два аспекти: 1) яку саме інформацію слід декларувати, 2) відносно кого така інформація має зазначатися. Відповідаючи на питання про зміст даних, які підлягають «опису» у декларації, можна застосувати як звужувально-етимологічне, так і розширювальне тлумачення. Перше дозволяє трактувати необхідну для зазначення інформацію у розумінні п. 1 ч. 1 ст. 46 Закону № 1700 [2] як «паспортні» дані про особу (прізвище, ім'я, по батькові, число, місяць і рік народження, серія і номер паспорта громадянина України, реєстраційний номер облікової картки платника податків, фактичне місце проживання або поштова адреса тощо).

Підстави ж для розширювального бачення знаходимо в Законі України «Про інформацію», відповідно до ч. 1 ст. 11 якого інформацією про фізичну особу (персо-

нальними даними) є «відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована» [4]. Конституційний Суд України у рішенні № 2-рп/2012 від 20 січня 2012 року деталізує зміст персональних даних (як виду інформації про фізичну особу), зараховуючи до них «будь-які відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована, а саме: національність, освіта, сімейний стан, релігійні переконання, стан здоров'я, *матеріальний стан* [тут і далі під час цитування виділено авторами], адреса, дата і місце народження, місце проживання та перебування тощо, дані про *особисті майнові та немайнові відносини* цієї особи з іншими особами, зокрема членами сім'ї, а також відомості про події та явища, що відбувалися або відбуваються у побутовій, інтимній, *товариській, професійній, діловій та інших сферах життя особи*» [5, п. 3.3].

Як бачимо, більш доцільним і справедливим є розширювальне сприйняття обсягу зазначуваної в декларації *інформації про померлих членів сім'ї декларанта*. Такий підхід відповідає як меті антикорупційного фінансового контролю (який насамперед спрямований на реальне відображення динаміки майнового стану, виявлення можливого незаконного збагачення, аніж просте з'ясування кола осіб, з якими декларант перебуває у сімейних відносинах), так і формі самої декларації (адже ми повинні послідовно і системно відтворювати інформацію в ній; тобто, якщо через юридичну фікцію ми змушені зазначити померлу особу серед членів сім'ї, то в подальшому, коли запитується інформація про майно / доходи / грошові активи / фінансові зобов'язання цієї особи, теж повинні зазначити відповідні ресурси як належні померлому).

Отже, декларуванню підлягає весь «масив» інформації (і «паспортні» дані, і відомості про майно, доходи, корпоративні права, банківські рахунки тощо), що стосується членів сім'ї декларанта, зокрема й померлих у звітному періоді. Крім цього, варто зазначити, що термін «майно» по відношенню до інформації, яка декларується, вживається нами з інструментальною метою і розуміється як обсяг усіх відомостей, які підлягають декларуванню (розширювально).

Декларувати інформацію про майновий стан померлого члена сім'ї і досить сумнівно, адже він уже не має речового права на будь-що (оскільки у нього відсутня правоздатність). Ця теза підтверджується загальнообов'язковими приписами Цивільного кодексу України. Зокрема, відповідно до п. 11 ч. 1 ст. 346 цього Кодексу «право власності припиняється в разі припинення юридичної особи чи смерті власника». Крім того, смерть особи є й однією з підстав припинення зобов'язань (ст. 608 Кодексу) [6].

Подібні положення містяться і в деяких інших нормативно-правових актах. Так, згідно із Земельним кодексом України однією з підстав для припинення права власності на таке нерухоме майно як земельна ділянка є «смерть власника за відсутності спадкоємця» [7]. Стосовно корпоративних прав ситуація ідентична (підтверджується змістом ст.ст. 55 і 69 Закону України «Про господарські товариства», ст. 23 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» тощо).

Як слушно зазначає І. Ромащенко, час «припинення корпоративних прав є зрозумілим, оскільки після смерті особи спадкодавця права належати їй не можуть», тому «момент смерті є моментом припинення корпоративних прав» [8, с. 84, 87].

Ще одним нормативним актом, яким може бути підтверджено справедливості критичних думок авторів з приводу необхідності декларування інформації про померлого члена сім'ї декларанта, є Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження Інструкції про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків-резидентів і нерезидентів». Відповідно до п. 142 цієї постанови «банк закриває

поточні рахунки клієнтів у разі смерті власника рахунку-фізичної особи, фізичної особи-підприємця, особи, яка провадила незалежну професійну діяльність, після виплати коштів спадкоємцю(ям) та іншим особам на підставі документів, визначених законодавством України» [9].

Із положень наведених вище нормативно-правових актів можна зробити чіткий висновок про певне «анулювання» і відсутність будь-якого речового (як і зобов'язального) права у померлої особи. Тому логічно було б припустити, що смерть – це юридичний факт, який звільняє декларанта від декларування інформації про майно (доходи, грошові активи, корпоративні права, фінансові зобов'язання тощо) померлого члена сім'ї, адже останній (ї його кожна правомочність) вже не існують.

Для визначення статусу активів померлої особи необхідно також звернутися до положень спадкового права. Згідно з ч. 1 ст. 1270 Цивільного кодексу України «для прийняття спадщини встановлюється строк у шість місяців, який починається з часу відкриття спадщини». «Часом відкриття спадщини є день смерті особи або день, з якого вона оголошується померлою» (ч. 2 ст. 1220 Кодексу) [6]. Вказані положення свідчать про те, що майно особи, яка померла, протягом цього строку вважається «нічийним» і перебуває, так би мовити, у «підвішеному» стані. Тобто, над ним не здійснює свою владу ні колишній власник (з огляду на його смерть), ні новий власник, оскільки він «з'явиться» у таких активів лише після спливу певного строку (шість місяців).

Описана ситуація викликає деякі запитання до Національного агентства з приводу його позиції щодо необхідності декларування інформації про померлу у звітному періоді особу, якщо остання є членом сім'ї декларанта. Зокрема: як взагалі можна декларувати майно, відносячи його до власності особи, якій воно тепер не належить? А з огляду на те, що протягом певного строку воно взагалі не має власника, виникають сумніви стосовно підставності зазначення декларантом ресурсів у якості таких, що належать члену його сім'ї (не варто забувати і про ймовірність їх подальшого успадкування суб'єктом, який з декларантом нічого спільного взагалі не має). Подібні неоднозначності створюють проблеми для адекватного сприйняття всього антикорупційного фінансового контролю. Держава, встановлюючи необхідність «опису» у декларації майна померлого і закріплення-номінування його за неживим «власником», створює фікцію продовження цивільної правоздатності після смерті (що теоретично – абсолютний нонсенс). Такий висновок можна зробити на основі системної проєкції змісту п. 30 розділу III Роз'яснення № 1 на форму електронної декларації. Адже, застосовуючи вимогу про єдність підходу, декларант змушений послідовно зазначати відомості про таку (померлу) особу по «всьому» тексту декларації, а не лише в певних її частинах. Загалом же, позиція Національного агентства не зовсім узгоджується (тобто взагалі не узгоджується) зі змістом вітчизняного законодавства. Якщо продовжувати (гіперболізуючи) «логіку» агентства, то можна було б пропонувати створення додаткового розділу в декларації (наприклад: «Декларування права власності, якого немає» або «Доходи, у тому числі подарунки, померлих членів сім'ї»).

Із охарактеризованою вище ситуацією нам важко погодитися, бо ж подібна негармонізованість Роз'яснення № 1 до положень законів України та підзаконних нормативно-правових актів створює чималі проблеми як для теоретиків (у частині розуміння та тлумачення офіційних текстів), так і для практиків (у частині, крім того, необхідності та обсягу правореалізації). Держава забуває, що законодавство повинно бути зрозумілим і максимально простим у застосуванні для усіх категорій громадян. Згадуючи ж про ієрархію джерел права, авторам видається дивним існування випадку, коли роз'ясненнями (які носять рекомендаційний характер) закріплюються

положення, що суперечать чинним нормативно-правовим актам (в т. ч. вищій юридичній силі).

У змісті самого Роз'яснення № 1 теж зустрічається несистемність позицій: воно суперечить самому собі та пропонує «поводитися» досить розрізнено у порівняно «близких» ситуаціях. Подібна неузгодженість виявляється при спробі відповіді на суб'єктне запитання – інформацію про яких померлих членів сім'ї необхідно відображати у декларації? Виходячи із цитованих нами вище формулювань Роз'яснення № 1, для того, щоб вважатися членом сім'ї декларанта (стосовно якого інформація відображатиметься навіть у випадку його смерті у звітному періоді), особа повинна відповідати таким ознакам: спільно проживати з суб'єктом декларування на протязі відомого часу, бути пов'язаною з ним спільним побутом, мати взаємні права та обов'язки. Варто наголосити на тому, що йдеться не про будь-які відносини, а про відносини саме «сімейного характеру». Уточнення про такий характер взаємних прав і обов'язків має важливе значення, адже відсутність його раніше створювала підстави розглядати як членів сім'ї і суб'єктів, що лише спільно проживали, наприклад, у кімнаті гуртожитку [10, с. 410].

Важко не погодитися з наступною тезою: необхідність (у розумінні Національного агентства) декларувати майно померлих осіб обумовлена тим, що вони були (на основі трьох ознак) саме членами сім'ї декларанта. Водночас, нагадаємо – згідно з ч. 1 ст. 1 Закону № 1700, до категорії «члени сім'ї» включаються дві підгрупи відповідних суб'єктів [2], яких умовно можна назвати «формалізованими» та «неформалізованими» родичами. До першої підгрупи належать особи, родинні зв'язки декларанта з якими встановлюються на основі кровного споріднення (син/дочка тощо) чи відповідних актів цивільного стану (чоловік/дружина суб'єкта подання декларації). «Спорідненість» другої підгрупи членів сім'ї з декларантом встановлюється на основі, власне, наведених вище трьох ознак. І хоча такі «родичі» не формалізовані юридично, вони все одно є членами сім'ї декларанта.

Виходячи з цього, якщо Національне агентство вимагає декларувати інформацію про «неформалізованого» померлого родича, то (і це припущення здається нам досить раціональним) подібна вимога повинна розповсюджуватися і на «формалізовану» підгрупу таких осіб, адже з юридичної точки зору усі вони є членами сім'ї декларанта і, відповідно, зазначення інформації про них у декларації має відбуватися за єдиними правилами. Проте, аналіз Роз'яснення № 1 не дає можливості підтвердити наведену гіпотезу. Відповідно до п. 28 цього рекомендаційного акту, «колишній чоловік/дружина не є членом сім'ї суб'єкта декларування» у разі, якщо «шлюб розірвано у звітному періоді та подружжя після розлучення разом не проживало, не було пов'язане спільним побутом, не мало взаємних прав і обов'язків». «Аналогічно у разі смерті одного з подружжя у звітному періоді» [3]. Натрапивши на таку невідповідність одних положень Роз'яснення № 1 іншим, формується враження про певні «подвійні» стандарти (або відсутність єдиних стандартів) Національного агентства в оцінці ідентичних ситуацій. Спрощено-ілюстративно: інформацію про померлого у звітному періоді «фактичного» чоловіка [фактичні шлюбні відносини] декларувати потрібно, а про чоловіка [за актами цивільного стану] – ні. Подібні позиції не є консеквентними, вони створюють підстави для розрізненого розуміння декларантами сутності/обсягу інформації, яка повинна відображатися. Авторам же відповідний підхід Національного агентства здається досить контроверсійним і таким, що потребує перегляду.

Виявлена нами дисгармонія формулювань Роз'яснення № 1 є лише маленькою частиною «неточностей», які можна віднайти при аналізі подібних приписів. І такі випадки вже не вперше підкривають як «авторитет» самого центрального органу виконавчої влади зі спеціальним

статусом, так і «віру» в ефективність/зваженість всього публічно-правового механізму протидії корупції. Адже декларанти мусять «сліпо» виконувати спірні (м'яко кажучи) положення. Особи, які розуміють, що декларування майна померлого члена сім'ї є не зовсім доцільним (або ж, як нам здається, зовсім недоцільним), обмежені у варіантах вибору своєї поведінки. Так, з праксеологічної точки зору, декларанту бажано (зادля уникнення юридичних загроз) усе-таки прислухатись до позиції Національного агентства та зазначити інформацію про померлого члена сім'ї, адже нехтування цією рекомендацією може служити підставою для початку провадження за фактом декларування завідомо недостовірних відомостей (ч. 3 ст. 172-6 Кодексу України про адміністративні правопорушення, ст. 366-1 Кримінального кодексу України).

Які ж перспективи захисту від подібних «звинувачень»? Видається, що досить навіть і значні. Так, усім «незгодним» (в тому числі і нам) варто, для початку, звернутися до юридичної природи роз'яснень Національного агентства. Зокрема, відповідно до «преамбули» Роз'яснення № 1, останнє відображає «позицію Національного агентства з метою забезпечення однакового застосування положень Закону [Закону України «Про запобігання корупції»] стосовно вимог фінансового контролю, має рекомендаційний характер і не містить нових правових норм» [3]. Як бачимо, саме Національне агентство у своїх роз'ясненнях «пропагує» думку про рекомендаційний (себто необов'язковий) їх характер. В той же час, звертаючись до норм Закону № 1700, не знаходимо там жодного положення, яке б закріплювало обов'язок декларанта зазначити у декларації інформацію про свого померлого члена сім'ї. Звідси слідує, що Роз'яснення № 1 (що б там у ньому не було написано), фактично закріплює нову норму, яка, все-таки, зобов'язує вказувати досліджувані відомості (розширюючи обсяг декларованого). Вважаємо, що подібна «вимога» є необґрунтованою та спотворює зміст ст. 46 Закону № 1700; це дозволяє нам «знехтувати» думкою Національного агентства. В цілому ж, питання про перспективи вирішення справ за подібними обвинуваченнями, очевидно, є складником більш широкої проблеми і потребує окремого дослідження.

Можливо, ми б могли погодитися і зрозуміти (в якійсь мірі) обов'язок зазначити в декларації інформацію про померлого члена сім'ї декларанта, якщо це було б встановлено (універсальним чином) тематичним нормативно-правовим актом (насамперед, Законом № 1700). Спостерігаючи ж ситуацію з «подвійністю» настанов Національного агентства щодо декларування майна «формалізованих»

та «неформалізованих» померлих членів сім'ї, відповідні позиції можуть бути визначені лише абсурдними та незрозумілими як авторам, так і (швидше за все) декларантам. Бо ж навіть дотримання позитивістського підходу, який «рекомендує» Національне агентство, сприяє заплутуванню у, і без того, досить складному процесі декларування. На жаль, не можна знайти адекватного пояснення таким рекомендаціям, як, власне, не можна знайти ні сенсу, ні логіки у необхідності декларування інформації про майновий стан неіснуючої особи, яка уже нічим не володіє. Безглуздість описаної ситуації посилюється наявністю зворотних (не менш спірних) тенденцій, спрямованих на зменшення суб'єктного наповнення категорії «члени сім'ї» (і, відповідно, звуження відображуваної під час антикорупційного фінансового контролю інформації). Мова йде про законопроект № 3355-1 [11, с. 1], який 13 травня 2020 року було прийнято за основу та який передбачає, зокрема, виключення із кола «членів сім'ї» (через складність збору необхідної для декларування інформації) неповнолітніх дітей, що спільно не проживають разом із декларантом.

Висновки. Антикорупційне декларування є важливим і необхідним у демократичному суспільстві інституту, прораханки щодо нормативного та методологічного забезпечення якого можуть деструктивно впливати на ефективність всього механізму публічно-правової протидії корупції. Проведений аналіз вимоги Національного агентства щодо зазначення у декларації інформації про деяких померлих членів сім'ї декларанта дозволяє стверджувати: а) вона стосується всього обсягу інформації про таку особу, в тому числі інформації про динаміку майна померлого; б) вимога розповсюджується лише на одну підгрупу членів сім'ї суб'єкта подання декларації (так званих «неформалізованих» родичів). Вказане резюмуємо як безпідставне розширення сфери належного, що втілене непослідовним чином. Беручи ж до уваги юридичну природу Роз'яснення № 1 і його неімперативність, взагалі незрозумілим видається встановлення ним припису (який насправді є новою нормою) щодо зазначення інформації про померлих «неформалізованих» членів сім'ї. Оскільки це не корелюється з положеннями діючого законодавства чи засадами здорового глузду, вважаємо: а) вказані відомості не повинні декларуватися; б) відповідний рекомендаційний акт Національного агентства має бути викладений у новій редакції – без дослідженої вимоги. Такі зміни сприятимуть якісному розумінню та системній реалізації заходів антикорупційного фінансового контролю, узгодженості деліктно-правозастосовної практики у проаналізованій царині.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції від 31 жовтня 2003 року. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16 (дата звернення: 15.06.2020).
2. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (дата звернення: 15.06.2020).
3. Роз'яснення Національного агентства з питань запобігання корупції «Щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю» від 13 лютого 2020 року № 1. URL : <https://nazk.gov.ua/uk/departament-perevirky-deklaratsij-ta-monitoringu-sposobu-zhyt'tya/metodychni-rekomendatsiyi-sub-yektam-deklaruvannya/> (дата звернення: 15.06.2020).
4. Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (дата звернення: 15.06.2020).
5. Рішення Конституційного Суду України від 20 січня 2012 року № 2-рп/2012 у справі за конституційним поданням Жашківської районної ради Черкаської області щодо офіційного тлумачення положень частин першої, другої статті 32, частин другої, третьої статті 34 Конституції України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-12> (дата звернення: 15.06.2020).
6. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 15.06.2020).
7. Земельний кодекс України : Закон України від 25 жовтня 2001 року № 2768-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14> (дата звернення: 15.06.2020).
8. Ромащенко І. Припинення корпоративних прав. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2019. № 1. С. 79-91 URL : https://www.researchgate.net/publication/332038269_Pripinenna_korporativnih_prav (дата звернення: 15.05.2020).
9. Про затвердження Інструкції про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків-резидентів і нерезидентів : постановою Правління Національного банку України від 12 листопада 2003 року № 492. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03> (дата звернення: 15.06.2020).
10. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / за ред. В. Галунька, О. Правоторової. Х. : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 584 с.
11. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо визначення суб'єктів, на яких поширюється дія антикорупційного законодавства. 3 с. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=3355-1&skl=10 (дата звернення: 15.06.2020).